

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző

Pávai Vajna Ferenc

Cím:

A budai föld titkai

Forrás:

Budai Napló

Bp.
(Helv)

1931. XI. 21.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Ol)

Osztályozás

Tárgy

551.23

Hely

Idő

1931

Személy

A budai föld titkai

Pávai Vajna Ferenc dr. előadása.

Előkelő közönség adózott elismeréssel Pávai Vajna Ferenc dr. fejtegetéseinek, amelyekkel reámutatott, hogy a budai hőforrások vize főképpen az Alföld mélységeibe lesüllyedt ősi hegység felmelegedett kőzeteinek forró izzadmanya, amelyhez csatlakozik az azokat fedő harmadkori kőzetek tömörüléséből származó, szintén melegvíz s a felszínről beszivárgó és a mélyben felmelegedett csapadék.

Meggyőző érve volt a főváros aljában levő forró víztömegek óriási nagyságára, amikor arra mutatott rá, hogy mintegy 40.000 köbmétert tesz ki a budai forrásokból naponta kiömlő víz, s csak 2000 év óta, amióta tudjuk, hogy a rómaiak fürdésre és vízvezetékí célokra használták őket, 30 köbkilométer víz folyt el a Dunába. Mennyiszer haladja meg ezt a melegvíztömeget az, amely azóta folyt el, amikor a harmadkor végén a Széchenyihegy magasságában fakadtak még a hőforrásaink, vagy a Gellérthegy, Várhegy és kiscelli terraszon rakták le a forrásmészövet a travertintot? Akkor még a Duna is olyan magasán járt. Azóta vágta be a medrét. Hogyan apaszthatná el ezt a forró tengert a viszonylag szalmaszálvékony forrásokon kiömlő kútak vize?

A 63 éves margitszigeti, 53 éves városligeti és 11 éve használt Lukácsfürdői kút tényleg nem okozott semmiféle apadást sem a budai források vizén, sem egymáson! Mégis összeszalad a több kézen levő fővárosi fürdőérdekeltség, ha arról van szó, hogy valahol újabb gyógyforrást kutassanak fel. Az érv az, hogy a fürdők gyógyvizének elapadása kővekezhetik be. Valójában néhány újabb eladott fürdőjegy konkurenciájától félnek, pedig egészséges, serkentő konkurencia nélkül, nincsen fejlődés, haladás, nem leszünk fürdőváros, amint maig sem vagyunk az. Vagy, ha úgy félnek a konkurenciától, vegye a főváros, vagy egy tőkeerős csoport a kezébe az összes fürdőt és forrásokat, kutatassa fel, tárja fel, foglalja újra a meglevő és még lehetséges gyógyforrásokat, építse át és oda a fürdőt, ahol azok a fürdőváros kialakulására elengedhetetlenül szükségesek. Teremtessen olyan életviszonyokat, amelyek fokozzák és nem bénítják meg a fürdőváros kifejlődéséhez elengedhetetlen idegenforgalmat.

A fürdőváros nem egyesek, hanem a nagy közösség, Buda, Budapest fürdőváros érdekeit szolgálja, mert hőforrásaink, régi jó fürdőhely-hírünk

csak így szolgálják a főváros, az ország, a nemzet gazdasági életének nagy ügyét. Ha egy kézben vannak a fürdők, nem az a fontos, hogy például a Királyfürdő, vagy más, marad a régi s csak helyi szükségletet elégít ki, hanem az, hogy a nagy cél, a fürdőváros rész alakuljon ki, fejlődjék, virágozzék a maga jobb helyén. Ha lehetne falkasztani új, jobb, forróbb vizeket a Tabánban, vagy a Szarvas vendéglőnél, a Zugliget küszöbén, ahol nagyszerű fürdőkörnyezet alakulhatna ki, miért ne csinálnánk oda is fürdőt, ha azon a helyen, ott azon a vidéken jobb, nagyobb szabású fürdőváros fejlődhet-

e ki, mint a főváros zajos, poros, füstös forgatagában.

A siralmas jelen s a múlt a bizonyága, hogy a hőforrás még nem minden, legalább olyan fontos a fürdővárosrészeknek megfelelő környezete. A fürdővárosrészeknek nagy területen, külön kell kialakulniok, lehetőleg forralommentes, jólevegőjű hegyoldalon, napsütéssel, árnyékos parkokkal, mozgási térrel, pihenő, zavartalan, tiszta helyekkel. Ezeket a budai oldal nagyszerű domb- és hegyoldalai s a Margitsziget mind nyújtani tudják, csak eggyel vagyunk megakadva, pedig ez legalább olyan fontos, mint a gyógyvíz s ez a világváros füstös, poros, ködös, egészségtelen levegője, aminek fürdővárosellenes voltára a fürdőinket előadásorozatán Massányi Ernő főmeteorológus mutatott rá. Ha Budapest levegőjének mesterséges

elrontását nem tudjuk megakadályozni, Budából soha sem lesz világfürdő város! Budapest levegőjét a gyárak füstje, egyáltalán a széntüzelés rontja meg. Ezt ki kell küszöbölni, vagy legalább is erősen redukálnunk kell.

At kell térni a nem füstölő, nem korrozó széntermékek tüzelésére. (Koksz, nemesített lignit, gáztüzelés!) Különösen fontos lenne Budapest környékén a földgáz feltárása. Nem tudok egyetérteni azokkal, akik tagadják ennek a lehetőségét, mert a főváros környéke ebből a szempontból az Alföld tartozéka s az Alföldet ebben a viszonylatban senki sem ismeri nálam jobban: bebizonyítottam szakmunkáimmal és a hajduszoboszlói, karcagi, szolnoki és szegedi kutak gyakorlati eredményeivel. A városligeti kút írásakor már Zsigmondy Vilmos észlelt földgázt is, de a veresehyházi Vicziánteleg kútja a háború előtt égő fákyaként világította meg ezt a kérdést. Órszentmiklós községben egy 400 m-es fúrásból eruptált a meggyújtható földgáz bizonyosága és sós vizet hozott fel. Csinálhatnánk konyhasós, jódos fürdőt is Pest mellett!

Hét éve agítalunk Becsey Antallal együtt azon, hogy induljanak meg az

ezirányú rendszeres kutatások a Duna balpartján, hiszen az isaszegi, rákoscsabai és csomádi redőboltozatokat azóta ismerjük, mégis minden évben megfeneklik ez az akció, pedig ma már a gázgyár is segítő jobbot nyújtana, 50-ezer, 20-ezer pengős hozzá-

jarulásokról olvasunk mindegyre, meg-
sem kezdődnek meg még a bevezető
geológiai munkálatok sem, pedig
ugyancsak ráérnék magam is a sok
dolgomtól s értenék is hozzá vala-
mennyire, hiszen húsz éve csinálom.
Ehelyett hol Becsey Antal kérdi tő-
lem, hogy vajjon, miért is feneklik
meg ez az ügy minden évben, hol én
Becsey Antalt, s a végén majd csak
megfejtji valamelyikünk a nagy titkot!
(Egyesek már tudni is vélik! Szerk.)

Az igaz, hogy Budapestnek napi fél,
usque egy millió köbméter gáz a fo-
gyasztása, de ez fele fűtőértékű, mint
a földgáz s nem lehet letagadni, hogy
Karcagon már eruptált egyszer napi
180-ezer köbméter. 3—4 ilyen kutacs-
ka bőven elég is lenne s ha kevesebbet
adnának, hát fúrjunk 10-et, 100-at, ki-
fizeti magát, hiszen annak a tüzelő-
anyagának, amit évente 130- millió pen-
gőért hozunk be az országba, 60—
70%-ából füst és korom lesz — éppen
itt a fővárosban! — 80—90 millió tiszt-
tára megsemmisül, sőt káros füst, ko-
rom, szemét a mienk belőle. Ebből az
elfüstölt, elkormozott, külföldnek ellen-
szolgáltatás nélkül évenként ajándé-
kozott 80 millió pengőből 200 drb.
ezer méteres fúrást mélyeszthetnénk.
Vajjon, tényleg bolondság lenne szaba-
dulni ennek a drága koromnak leg-
alább egy részétől? Keresetet, munka-
alkalmat adna egy csomó embernek!
Hát még hol van az a sok forró, talán
még túlhevített víz is (H-szoboszlón
127 fokos), ami ezekből a forrásokból
fakadna? Az is energia, az is fűtő-
anyag! Próbáljuk meg ezt a takaré-
kosságot s abból a pénzből, amit in-
gyen a csehnek, németnek, lengyel-
nek, oláhnak adunk — nem egy év
alatt, — rendre csináljuk meg ma-
gunknak a „füstnélküli várost“, Buda-
pest „fürdővárost“.